

MARVELLOUS WAYS'İN BİR YILI

için yapılan övgüler

“O güzelim cümlelerin tadına varabilmek için ağır ağır okumanız gereken bir kitap.” —**Good Housekeeping**

“Winman, mekânların kokusunu, sesini ve renklerini okura aktarmakta müthiş başarılı.” —**Metro**

“İnsanın yüreğine dokunan ve bir tutam büyüğü gerçekçilik içeren hikâyeler, romana neşeli, masalsı bir hava katıyor.” —**Daily Record**

“*Marvellous Ways'in Bir Yılı*, ister biyolojik olsun ister sonradan edinilen, yaşamlarımızı tam mânâsıyla yaşayabilmek için bizi sarıp sarmalayacak bir aileye duyduğumuz ihtiyacı tüm canlılığıyla gözler önüne seriyor.” —**Sunday Express**

“*Marvellous Ways'in Bir Yılı* sizi öyle hipnotize edecek, öyle cezbedecek ki kitabı elinize alıp tekrar tekrar okumaktan başka bir şey yapamayacaksınız.” —**TIFFANY MURRAY**

“Roman boyunca hissedilen o büyüğü his, okurun kitabı son sayfaya dek elinden bırakamamasına neden oluyor.”

—**HANNAH BECKERMAN**

“Bitter çikolata gibi küçücük ama leziz lokmalar hâlinde, tadını çıkara çıkara okunacak bir kitap. Winman'ın kendine has bir ahengi ve ritmi olan üslubu, tıpkı müzik gibi sizi bambaşka diyarlara götüren şiirsellikte.” —**EMMA HOOPER**

“Winman'da beni en çok çarpan şeyler, muazzam tasvirler, güzel paragraflar ve yaratıcı hikâye anlatıcılığı. Acayip ve biraz da uçarı bir kitap *Marvellous Ways'in Bir Yılı*. Kesinlikle unutulmayacak.”

—**Mitford Society Summer Reads**

SARAH WINMAN
MARVELLOUS
WAYS'İN

BİR YILI

Çeviren
Arzu Altınanıt

Patsy için

Ölürüz ölenlerle:
Bak, göçer gider onlar ve biz onlarla gideriz.
Doğarız o ölülerle
Bak, geri döner onlar ve yanlarında getirir bizi.

—T. S. ELIOT, Little Gidding

*Birinci
Bölüm*

Işte buradaydı; artık yaşlı, yol kenarında durmuş bekliyor. Marvellous Ways doksan yaşına girdiğinden beri gününün büyük bir bölümünü bekleyerek geçiriyordu. Beklediği, yaşı göz önüne alınınca akla gelebileceği gibi ölüm değildi. Ne beklediğinden emin değildi çünkü resim henüz tam değildi. Bu bir duyguydu sadece; bir düşün, Gazete Jack'in –ruhu şad olsun– düşlerinden birinin kuyruk tüyüyle ona ulaşmış bir duygu... ve şafak sökmeden az önce uykunun manzarası üzerinden uçup geçmiş, Marvellous'un o kuyruk tüyünü yakalayıp geri çekmesine fırsat kalmadan ufukta kaybolmuş ve doğmakta olan güneşin sıcaklığıyla ufalanmıştı. Ama Marvellous mesajın ne olduğunu anlamıştı: Bekle, geliyor.

Kocaman gözlüğündeki lastiği düzeltip gözlüğünü taktı. Kalın camlar gözlerini on kat daha büyütüyor ve deniz gibi masmavi ve değişken görünmesine neden oluyordu. Bir zamanlar Ana Yol gibi görkemli bir isimle bilinen, şimdi ise Truro'ya giden ağır çiftlik araçlarının kestirme yol olarak kullandıkları yola baktı. Neredeyse bir asır önce geniş çiftlik ve bahçe arazilerinde çalışan insanların kalmaları için inşa edilen, çok iyi tanıdığı toplam on

adet taş kulübe artık terk edilmiş ve pencerelerine tahtalar çakılmıştı. Tek ziyaretçileri uzaklardan gelen söylenti misali yayılan karaçalı ve böğürtlen kümeleriydi.

Buraya köy derlerdi ama bu ev öbeğine adını veren kilise, yaşlı Marvellous'ın da yaşadığı koyun gelgit kolunun aşağı tarafında olduğundan St. Ophere aslında bir mezraydı. Bir okulu da yoktu; okul, o yılın başlarında kar yığınlarının sele dönüşmesiyle adına layık hâle gelen Washaway'in* küçük sahil köyünden yaklaşık üç kilometre batıdaydı. Ama köyün bir fırını vardı.

Uzun yıllar önce bu bölgeye gelen ziyaretçiler köyden söz ederlerken, onun azizlere yakışan adını kullanmak yerine “Fırın” derledi çünkü fırıncı Bayan Hard, bir zamanlar beyaz taş duvarlarla şık bir kontrast oluşturan gri arduaz çatıya pembe renkli bir boyayla “FIRIN” yazmıştı.

Her sabah fırın ısınıp hazır hâle geldiğinde Bayan Hard çanını çalar ve müşteriler harekete geçerdi. Onun haberi olmasa da Lizard'dan Scilly Adaları'na kadar olan bölgede boğulmuş tüm denizciler de hareketlenirdi çünkü o çan kurtarılmış bir gemi enkazından çıkarılmıştı. Köyün kadınları pişmemiş turtalarını, böreklerini ve ekmelerini alıp gelir, getirdiklerini kızgın kora koyarlardı. Bayan Hard fırınına “Küçük Cehennem” derdi ve eğer turtanı yanlış yere koyarsan ya da bir başkasınınkini alırsan sonun orasıydı. Yani, aslında annelerinin pişmiş ikramlarını almaya gelen çocuklara söylediği buydu. Bu sözler, çocukların eğer yanlış olanı alırlarsa başlarına geleceklerden korkarak yamalı yatak örtülerinin altında ateşler içinde geçirdikleri birçok huzursuz gecenin sebebiydi.

Burası bir zamanlar ekmeği sayesinde uğrak bir köydü ama şimdi, yani 1947 yılında, acımasızca geçen zamanın ıssız bir hatırlatıcısı dışında hiçbir şey değildi.

Rüzgâr hızlandı ve yaşlı kadının saçlarını havalandırdı. Marvellous başını kaldırıp gökyüzüne baktı. Gökyüzü pembemsi gri

* (İng.) Suyu sürüklenmek, su ya da dalgayla alınıp götürülmek. —çn

renkteydi, bulutlar alçalmış ve yağmur doluydu ama Marvellous yağacağından kuşkuluydu. Es bakalım, diye fısıldadı. Yolun karşı tarafına geçip fırının önünde durdu. Lambasını merdivene koydu ve avucunu hava şartlarının yıprattığı kapiya sıkıca bastırdı. Alçak sesle, Bayan Hard? diye fısıldadı.

Bir zamanlar Marvellous'a hayatta güzel şeylerle karşılaşmayı beklemek konusunda çok iyi olduğunu söyleyen Bayan Hard'dı.

Sabırlı, baban sana bu adı vermeliydi, demişti. Sabırlı.

Ben sabırlı değilim, demişti Marvellous. *Gayretliyim.*

Ve Bayan Hard ayakları çıplak, giysileri yırtık pırtık, süslü laflar eden bu çocuğu tepeden tırnağa süzmüş, tıpkı bir yaban domuzu gibi ormanda vahşi ve özgürce koşturan bir çocuk yetiştirmek ne korkunç diye düşünmüştü. Kızın bir anneye ihtiyacı vardı.

Senin bir anneye ihtiyacın var, demişti Bayan Hard.

Marvellous, Benim bir annem vardı, diye karşılık vermişti.

Hayır. *Başka bir şeyin* vardı, demişti Bayan Hard. Ama ben senin annen olabilirim.

Bir yanıt beklemişti ama dehşete düşmüş çocuktan bir yanıt gelmemişti. Bayan Hard başını iki yana sallayıp, Yine de aklında olsun, demişti, sabır bir erdemdir ve tanrısaldır.

Bayan Hard "tanrısal" kelimesini severdi. Tanrı'yı da severdi. Kocas, Güney Afrika'daki madenlerin cazibesine kapılıp 1857'de evden ayrıldıktan sonra yerini İsa ve çok sevilen papaz almıştı. Bu geçiş sancılıydı, tıpkı kocasının gittiği ilk maden gibi. Zavallı adam, daha iyi bir hayatın kilidine uyacak o altın anahtarın izini bulabilmek için yabancı bir karanlıkta eşelenerek ölene kadar Rand'daki bütün kuyuları gezmişti.

"Bana soluğunu üfle, Tanrı'nın Soluğunu, yeni bir hayatla doldur beni."

Bayan Hard kocasının ölüm haberini aldığında fırın kapısının üzerine yazmıştı bunu. Sonraları biri –yaşlı Marvellous ellerini lekeleyen toprak boyası solgun kelimeleri gördükçe gülerdi– "so-

luk”u “somun”a döndürmüştü ama Bayan Hard hemen hemen hiç başını kaldırıp bakmadığından bunu fark etmemişti.

Bir keresinde Marvellous’a, Benim kurtuluşum topraktan çıkacak, demişti.

Patates gibi mi? demişti küçük çocuk.

Tepedeki rüzgârgülü gıcırdadı. Ekim ayının alacakaranlığı hızla mezrayı kapladı ve kargalar gecelik ölümlerini karşılamaya başladı. Kasım neredeyse geldi, diye düşündü Marvellous. Uzak-taki köyün teker teker yanan ışıkları bu köyün ölümünün resmî bir hatırlatıcısıydı âdeta. Marvellous bir kibrit kutusu çıkarıp gaz lambasını yaktı ve lambayı ilerideki tepelere doğru kaldırdı. Bu işaret, Ben hâlâ buradayım, diyordu.

Sarı ışığın huzmesi, düzlemiş çuhaçiçeği obeğinin içinden taş-tan bir haç çıkan çitin üzerine düştü. Marvellous hayatı boyunca bu haçın sonradan eklendiğine, Birinci Dünya Savaşı –bu savaşa birinci diyebiliyordu artık– sonrası alelacele dikildiğine inanmış-tı. Üzerinde “1914-1918” yazıyordu, hemen altında ise artık tarih olmuş yüzlerin isimleri. Ama o listede Marvellous’un bildiği bir isim eksikti. Simeon Rundle’in adı yazılmamıştı.

1914 yılında savaş bu bilinmeyen sahile ulaştığında köydeki hayat aniden durmuştu. Erkekler köyü terk ettiklerinden ve yaşam sürekli bir bekleyiş içinde donup kaldığından artık ne panayırlar vardı ne danslar ne de karnavallar. Erkeklerin olmadığı bir köy ölür, derdi Marvellous ve bu köy de yavaş yavaş ölmüştü. Çok sevilen rahip Londra’daki yeni bir kiliseye gönderildi ve bundan kısa süre sonra Bayan Hard, onun bir hava saldırısında öldürüldüğü haberini aldı. Koy diye bahsettiği Little Jordan kıyısına uzandı ve hayatını sonlandırmak istedi. Bu öylesine güçlü bir istekte ki ânında yerine getirildi ve fırın söndü, Tanrı orayı terk etti. Geride kalanlar barış için sürekli dua ettiler ama dualar, her tarafına basılmış Gön-dericiye İade mühürüyle geri döndü. Sadece ölü sayısı arttı.

Ama sonra, ılıman bir mayıs sabahı Peace* çıkageldi, savaş

* (İng.) Barış, huzur –çn

sona ermeden altı ay önce doğan bir çocuğa verilen isimdi bu. Bu çocuk silahlar susmadan, bu çılgınlık sona ermeden dünyaya gelmeyi reddedercesine geç doğmuştu, Peace'ı bu çivisi çıkmış dünyaya gelmeye hiçbir ıkınma ya da yalvarış ikna edememişti sanki. Hatta gelirken bile isteksizdi. Sanki biliyordu. Önce ayakları geldi, sonra kıpırdayamayan bir baş. Her şey birbirine girmişti; ayakları, elleri, bacakları ve bir kordon. Tıpkı bir buzağı gibi.

Marvellous fısıldayarak, döndürerek çocuğu çıkardığında, İsmi yükünü taşıyan bir baş, demişti.

Peace. Bu kadar basit değil. Ve elbette öyle olmadı.

Yaşayanlar asla geri dönmediğinden eski yaşam da geri dönmez. Sadece Simeon Rundle geri döndü, büyük bir korku taşıyarak yeni kız kardeşi Peace'e döndü. Bir sabah köylüler onu koyun aşağı tarafında, boynuna kadar çamura ve kendi bokuna batmış hâlde büyük bir keşiş yengeline beyaz mendil sallarken buldular.

Şişmiş dili ağzının dışında bir terlik gibi sallanırken, Seslim oluyorum, seslim oluyorum, seslim oluyorum, diye bağırdı, ardından babasının av tüfeğini kaldırıp ateş ederek kalbini göğsünden söküp attı. Ya da hikâyeye göre böyle.

Kalp, kilisenin kapısına süslü kırmızı bir kapı tokmağı gibi yapıştığında köylülerin soluğu kesildi, hatta içlerinden ikisi bayıldı. Yeni acemi papaz, bunun şeytanın işi olduğunu söyleyerek dışarı fırladı. Böylesi düşüncesiz bir ifade ne yazık ki dedikodu kartalının kanatlarında hızla yayıldı ve çok geçmeden St. Ophere köyünün adı öyle kötüye çıktı ki 1936 yılında memnuniyetle karşılanan ek elektrik lambaları bile bunu tamamen yok edemedi.

Aslında mekânla ilgili yanlış hiçbir şey yoktu. Çarpık olan tek şey doğruluğuydu. Sular daha çok yükseliyordu, sis orayı daha yoğun kaplıyordu ve bitkiler daha hızlı büyüyordu. Sanki doğa hatayı düzeltmek ya da hatayı düzeltemese bile en azından saklamak için elinden geleni yapıyordu. Ama uğursuzluk izleri duruyordu ve bu yüzden insanlar ardı arkası kesilmeyen bir nehir gibi akararak, bir şapkadan çekilen piyango topları misali teker teker

oradan ayrıldılar. Işıkları kasvetli sonbahar göğünde hâlâ kıpırdanan uzak köylere göç ettiler.

Marvellous, Ana Yol'a baştan aşağı bir kez daha bakıp beklediği şey her ne ise yanından geçip gitmediğinden emin oldu. Rüzgâr hızlanmıştı ve bulutlar uzaklaşıyordu. Lambayı yukarı kaldırıp caddenin karşısına, anıtın ve yangın söndürme musluğunun yer aldığı tarafa geçti, ardından bir zamanlar ineğinin otlatıldığı çayırılık boyunca ilerledi. Hava soğuyordu ve ayaklarının altındaki otlar ıslaktı. Marvellous sabah olduğunda mevsimin ilk don tabakasının gözler önüne serileceğini düşündü. İlerideki ormanı görebiliyordu, ayak bileklerini hafif yokuşu çıkmaya hazırlayıp aşağıdaki nehre doğru uzanan çınarların, fındık ve tatlı kestane ağaçlarının arasında yürümeye başladı. Su alçalmıştı. Marvellous tuzlu çamurun kokusunu alıyordu. En sevdiği, kendi kanının kokusu olduğuna inandığı kokuydu bu. Bir tavalık kum midyesi toplayacak ve karanlıkta minik bir delik açacak bir ateş yakıp onları haşlayacaktı. Ağzı sulanmaya başladı. Tökezleyerek bir karaçalının yanına düştü ve bu ufak kazadan iki cep dolusu yaban eriği toplayarak kârlı çıktı. İlerideki karavanından süzülen ışığı gördü. Tuhaf bir biçimde yalnız hissetti. Asla yaşlanma, diye fısıldadı kendi kendine.

Geç vakitti. Bir baykuş ötüyor ve gecenin koyu gözleri hiç kırpışmadan ufuktan bakıyordu: Marvellous uyuyamamıştı. Aya arkadaşlık ederek nehir kenarında oturuyordu, ayaklarının dibinde kum midyesi kabuğu yığını vardı. Ateşin ışığının sıcaklığıyla sarılıp sarmalanmıştı, sarı yağmurluğu parlak, sert ve dokunulamayacak kadar sıcaktı. Yıldızlar belli belirsiz ve uzakta görünüyordular ama bunun sebebi Marvellous'ın gözleri de olabilirdi. Bir zamanlar dürbün kullanırdı, artık teleskop kullanıyordu ve kısa süre sonra gece gündüzü sonsuza dek ele geçirecekti. Hafif dalga yavaş yavaş sallanan eski teknesinin silueti onu teselli etti.

Gecenin bu inişli çıkışlı sessizliğinde ağaçlar arasında yankılanan bu tanıdık gıcırtı kulağa çok hoş geliyordu.

Hemen hemen bütün hayatını bu koyda geçirmişti ve burada –hemen hemen– bütün hayatı boyunca mutlu olmuştu. Suyun ortasındaki kara parçası bir zamanlar şapel olan, artık bir harabeye dönmüş küçük bir kilisedi. Marvellous’un hatırlayabildiği kadar uzun bir zaman önce sular yükselip kilisenin etrafını sarmış ve sonunda kilise insanlardan kopmuştu. Yoksa insanlar mı kiliseden kopmuştu? Bu o kadar uzun bir süre önceydi ki Marvellous ilk olarak hangisinin yaşandığını hatırlayamıyordu. Sular yükselerek kilise, mezar taşları ve inanç sürüklenip tamamen yok olana kadar kendine yol açmıştı. Bir zamanlar pazar ayinleri suların en alçak olduğu zamanda yapılırdı, bazen seher vakti, bazen de gün batarken; hatta Marvellous, bir keresinde ayinin gecenin bir yarısı yapıldığını, ilahi söyleyen inananların nehrin yukarısına doğru Galilee’yi arayan hacılar misali oluşturduğu fenerlerle dolu yolu hatırlıyordu.

Evet, buluşacağız nehirde,
O güzel, güzel nehirde;
Azizlerle buluşacağız o nehirde
Tanrı’nın saltanatına akan o nehirde.

Marvellous, yaban eriği cininden bir yudum aldı. Tanrı’nın saltanatına doğru akan azizlerin nektarıydı bu. Âmin. Sunak mumunun yaydığı ışık kiliseden sızıyor, yükselen suların insafa gelerek canlarını bağışladığı mezar taşlarının üst kısımlarını hafifçe aydınlatıyordu. Bu onun yıldızı, diye düşünüyordu Marvellous. O mumu her gece yakıyordu, yıllardır yapmıştı bunu. Aslında bir deniz feneri bekçisiydi o. Savaş yıllarında Adıherneyse’yi bu kıyılara çeken de buydu. Bu ve o müzik elbette.

Her şeyimi,
Neden her şeyimi almıyorsun?

Sensiz bir hiç olduğumu
Göremiyor musun?

Adiherneyse. *Amerikalı*. Marvellous onun bir gölge gibi kiliseye girişini izlemişti. Ortaya çıktığında da koyu renk teninden leylak renginin yoğun tonu hâlâ yayılan ve ağzındaki sigaranın parlak ucu bir ateşböceğinin kalbi gibi titreşen bir gölgeydi. Müziğin cazibesine kapılmış hâlde kuru nehir yatağından yürüyerek karşı yakaya geçti ve kendini yukarı doğru çekip kıyıya çıktığında, ağaçların altına çekilmiş hurda teknenin içinde duran radyoyu gördü.

Louis Armstrong, dedi.

Marvellous, Ben de Marvellous Ways, nihayet sizinle tanıştı-
ğımıza memnun oldum, diye karşılık verdi.

Adam bir kahkaha attı. Marvellous, hayatı boyunca böyle bir kahkaha duymamıştı. Adamın gözlerinde bir fener ışığı kadar parlak bir ısıltı belirip kayboldu. Adam onun yanına oturdu ve bombardıman uçakları tepelerinde uçarken, hava saldırısı sirenleri çalarken, Büyük Liman'a ve Truro'ya bombalar düşerken, uçaksavar balonları gökyüzünde yoğun gölgeler bırakırken masa sallandı, nehir kıpraştı; uçaksavarlar çivit mavisini karanlığı döverken Louis Armstrong şarkısıyla dudakları, kolları ve kalpleri yâd etti ve iki yabancı tüm bunları daha önce de görmüş bir ağacın altında sessizce oturdular.

Adam, Güney Carolina, Low Country'deki büyükbabasından, balçık kaplı bataklıklarda yaptıkları balık tutma gezilerinden, çamur ve tuzun ona evinin kokusunu hatırlattığından söz etti ve Marvellous, Ne demek istediğini biliyorum, dedi. Adam ona, alacakaranlıkta pembe renkli parıldayan asma köprüleri, verimli sulak arazilerde yetişen sedir ağaçlarını, tatlı zeytinin ve yaseminin ona ölmüş annesini hatırlatan yoğun kokusunu anlattı. Kedibalığı yemeyi özlediğini söyledi, Marvellous da, Ben de, diye karşılık verdi oysa o güne dek sadece köpekbalığı yemişti. Hayata kadeh kaldırıp kupalarını birbirine dokundurdular ve sanki çok, çok uzak bir yerdeymiş gibi davrandılar.

Adam o günden sonra sık sık geldi. Union Meydanı'ndaki Amerikan donut fabrikasından donut getirdi. Adam kahveyi tercih ediyor olmasına rağmen donutlarını demli çayla yediler ve Rhythm Club radyosunu dinleyerek ayaklarıyla ritim tuttular. Adam bazen domuz ve sığır konservesi getirdi, Marvellous'ın aç kalmasına asla fırsat vermedi. Bir keresinde Marvellous'ın birkaç yıl önce izlediği bir filmin afişini getirdi. Adam, bu kadar düşünceliydi.

Ama planlanan Fransa işgalinden günler önce adam ondan bir muska istedi.

Bir muska mı? dedi Marvellous.

Şans muskası. Sağ salım geri dönmem için, dedi adam.

Marvellous adamın gözlerinin içine bakıp, Ama ben bunu yapmam ki. Şimdiye dek hiç böyle bir şey yapmadım, dedi.

Yapmadın mı? dedi adam, ama insanlar yaptığını söyledi.

Marvellous, Her zaman böyle söylerler, diyerek adamın ellerini tuttu, sahip olduğu tek büyü kendi elleriydi ve ısı saçıyordu.

Son Veda, Haziran 1944'teydi. Amerikalı gençler gemilerle gidiyorlardı. Adam ısıklık çalarak kasıla kasıla çıkageldi, üzerinde gabardin bir pantolonla Hawaii gömleği vardı ve çok yakışıklı görünüyordu. Elinde kalan her şeyi Marvellous'a verdi –çikolatalar, sigaralar, çoraplar– ve ağacın altında oturup çay içerek Armstrong, Teagarden, Bechet ve asla onlar kadar meşhur olmayacak birini daha dinlediler. Marvellous genç adamın dizlerine vurarak ritim tutuşunu, ağzıyla klarnet çalmasını izledi. O anda adamın iki tarafında birbiriyle ters düşen iki farklı gelecek gördü. Birinde Omaha Sahili'nde hareketsiz uzanıyordu. Diğerinde ise nefretle boyanmış bir ülkede kendini var etmeye çalışarak kafasını bir kataba gömmüş hareketsiz oturuyordu. Adam gitmek üzere ayağa kalktığı anda Marvellous, Soldan git, dedi. Adam, O da ne demek? diye sordu. Marvellous, Ne demek olduğunu bilmiyorum ama zamanı geldiğinde anlayacaksın. Soldan gitmelisin, dedi.

Adam el sallayarak, Hoşça kal Marvellous, dedi.

Marvellous da, Hoşça kal Henry Manfred Gladstone II, diyerek el salladı. *Henry Manfred Gladstone II*. Yani adamın adı buydu.

Seninle vakit geçirmek büyük bir keyifti, dedi adam.

Adamın gidişiyle gece ıssızlaştı. Beton gemiler ayrılmaya başladı ve binlerce adam iskelelerden ve sahillerden gemilere bindi. Öylesine büyük bir karmaşa vardı ki. Ama sabah olmadan her yer sessizliğe büründü. Jeneratörler sustu. Yakıt kokusu hafifledi. Amerikalılar gitmişti ve arkalarında aşk hikâyeleri, henüz doğmamış çocuklar, büyük bir sevinç bırakmışlardı ve her zaman olduğu gibi ağlayan yine kadınları.

Hoşça kal, Henry Manfred Gladstone II, diye fısıldadı Marvellous. Seninle vakit geçirmek büyük bir keyifti.

Marvellous'ın tahmin ettiği gibi sabah nehir kalın bir don tabakasıyla kaplıydı. Bir çulluk hiç susmadan öttü, ardından Çingene konvoyundan bir duman bulutu yükseldi. Kısa bir süre sonra Marvellous karavanın kapısını açıp buz kaplı basamaklardan dikkatle indi. Buz yüzünden çatırdayan toprakta kollarını yukarı kaldırıp önce ağaçlara doğru uzattı, ardından ayak parmaklarına doğru eğildi, sonra tekrar kalkıp ağaçlara uzandı. Bu denli ufak tefek biri için fazla yer kaplıyordu.

Bir gece önceden kalan ateşin için için yandığı nehir kenarına inen eğimli yolu takip etti. Palamar babasının üstüne çöktü ve nehrin günlük akışını kontrol ederken ruh hâlinin nasıl olduğunu da çözmeye çalıştı. Sıkıntılıydı, gece iyi uyuyamamıştı. Bir rüya... görüntüsüz bir rüya, görüntülerin değil kelimelerin olduğu bir rüya onu uykusundan çekip çıkarmıştı. Kayıkhaneyi aç, demişti rüya. Marvellous hararetli bir biçimde, Açmayacağım, demişti ama rüyalar tartışmazdı.

Marvellous ayağa kalktı ve gelgitin en yüksek seviyeye çıktığı, nehrin hareketinin durduğu ânı bekledi. Sarı yağmurluğuyla

eskimiş botlarını çıkardı ve buz gibi çamur ayak parmakları arasına sızdığında titredti. Saçlarını açtı, beyaz bukleleri omuzlarına döküldü, bir zamanlar küçük ve dik olan memelerine indi. Önce bir düğme, sonra ikincisi. Parmakları hızlı hareket edemiyordu, bu yüzden işi biraz uzun sürdü. Üzerine ağır gelen pantolonu kayıp toprağına indi. Yün kazağını başından çekip çıkardı, memeleri özgür kaldı ve sabah ayazında tüyleri diken diken oldu. Deniz kabuğundan kutuyu da çıkarıp dikkatle eski babanın üzerine koydu. Paçalı donunu çıkardı. Bir zamanlar ona değen sadece uyluklarının üst kısımlarıydı, artık her yanı değiyordu ama birkaç dakika sonra farklı olacaktı, nehre girince farklı olacaktı. Çok uzun süredir yaşlı olduğı için fazla şey bildiğinden bunu da biliyordu.

Gözlüğünü çıkardı ve dikkatle kıyıya bastı; su ayak parmaklarına değiyordu. Kabaran suyun kokusu yoğundu. Kollarını başının üzerine kaldırdı ve rüzgâr koltuk altındaki ve apış arasındaki ince kılları yaladı.

Şimdi.

Bacaklarını büktü ve nehre dalıp kıyından yaklaşık iki metre ileride suyun yüzeyine çıktı. Kefallerle birlikte nehrin aşağı tarafına doğru yüzdü ve alçaktan görünmeden uçan, hassas ışıktavını kolayca yakalayan kurnaz balıkçılı izledi. Kulaç atarak yüzmek onu yorduğunda kurbağalamada karar kıldı. Bacaklarını açtığında buz gibi suyun bacak arasına verdiği his hoşuna gitti.

Kayıkhaneye aynı hizaya geldiğinde midesi sıkıştı ve gözleri taş ve tahta kaplama yapıya dikildi. Çok görkemli, sakın ve o sabahın kendisi gibi buz kaplı görünüyordu. Aynı zamanda aşkın ve bağlılığın sembolü görüntüsü vardı, tıpkı yıllar önce babası onu inşa ettiğinde olduğu gibi. Bir zamanlar beyazdı, şimdi ise yosun yüzünden yeşil bir renge bürünmüş, geçmişinin geniş kursağını uzun süre önce boşaltmıştı. Marvellous, yirmi beş yıl önce buranın kapısını sürgülemiş ve tıpkı kalbine yaptığı gibi içeride olan her şeyi hapsetmişti. Tuz kaplı pencereler Marvellous yanlarından geçerken ona yalvardılar. Bizi aç, diye fısıldadılar. Marvel-

lous, Bu mümkün değil, diyerek suya daldı ve sazlıklara tutunarak dipte ilerledi. Mümkün olduğunca uzun süre suyun altında kaldı ve nefesi kesilmiş bir hâlde nehrin üst tarafında, palamar babasının gölgesinde yüzeye çıktı. Zorlanarak kendini kıyıdan yukarı çekti ve yağmurluğuna sımsıkı sarındı. Yüzünü kayıkhaneye döndü. Sen konuşamazsın, dedi. Hayır, konuşamam, diye karşılık verdi kayıkthane. O zaman sorun yok, dedi Marvellous ve çamur kadar ağır bir ruh hâli içinde sendeleye sendeleye karavanına doğru yürümeye başladı.

O öğleden sonra bir motor hırıltısı duyuldu. Bu, istenmeyen dünyayı korkutarak uzak tutan dar kum tepeciğine doğru geri çekilen gelgitte ilerleyen bir teknenin sesiydi. Kum tepeciğinde eski arkadaşı Cundy'nin balıkçı kayığı *Kurtuluş'un* enkazı vardı. Su seviyesi azaldığında kayık iskele tarafına doğru yan yatar ve asla tamir edilmeyen hasarı ortaya çıkardı. Sular yükseldiğinde ise kış tarafı suya o kadar yakın dururdu ki insanların çoğu kayığın adının *Kurt* olduğunu düşünürdü.

Kum tepeciğinin arasından güneş ışığı gibi parıltıyan ve kaba baran nehrin diğer yakasına uzanan geniş Carrick Yolu görülebiliyordu. Çayırılığın ötesinde bir silah sesi yankılandı. Marvellous durup kulak kabarttı, belli belirsiz bir köpek havlaması da duydu. Bir martı sürüsü havalanıp alçak ve solgun güneşe doğru uçmaya başladı, uçarken vadiyi yarı titrek ışıklı gölgelerle süslediler. Marvellous teleskobunu kaldırdı ve onların uçuşunu inceleyerek öğandışı bir şeyler aradı ama her zamanki gibi böyle bir iz yoktu. Gözüne, akıntıya teslim olan ve hızla akan suda neşe içinde geri geri sürüklenen bir balıkçıl ilişti.

Teleskobu indirdi ve gözlüğünü çıkardı. Beklediği her neyse sudan gelmeyeceğinden oldukça emindi. Suda işaretler vardı – bariz işaretler. İki bin denizyıldızının gelgitle kıyıya vurduğu o unutulmaz gece gibi.

Bu çok uzun zaman önce olmuştu. Yalnızlığın onu yatağa çok erken götürdüğü bir gece. Uyuyamamış, tüm genç kadınların yaptığı gibi hayatının değişmesini dileyerek gözleri açık yatarken bir anda dışarıdaki grubun sürtünme sesini duymuştu. Kalkmış ve turuncu yıldızların titreşen ışıltılarını görmüş, dünyanın ters-yüz olduğunu ve gökyüzünün nihayet dokunulabilecek mesafeye geldiğini düşünmüştü. Aslında bir nevi öyle de olmuştu, gökyüzü dokunulabilir hâle gelmiş sayılırdı çünkü ertesi gün Gazete Jack sığ sulardan yürüyerek geçip, zorlu geçen on beş yılı sonlandıran bir yol açmıştı.

Kulaklarının arkasında çançiçekleri, ağzında yabani pırasa saplarıyla geldi ve peşinde iyi bir insanın kokusunu tanıyan ve aşk acısı çeken arılar vardı. Marvellous'un karavanının dışında durmuş ve kollarını iki yana açıp bir zamanlar çocukların avaz avaz söylediği tekerlemeyi söylemişti:

Marvellous Ways! Marvellous Ways!
İyi midir yoksa deli mi?
Bir büyü yapar, cennetlik olursun.
Bir büyü yapar, cehenneme gidersin.

O gün Marvellous karavanından çıkmış ve elinden geldiğince kayıtsız bir ifadeyle, Yine mi sen? demişti.

Gazete Jack, Yine ben, diye karşılık vermişti.

Ee, ne istiyorsun? Cennetlik mi olmak istersin yoksa cehennemlik mi?

Ve Gazete Jack sakince, Sen yanımda ol yeter, demişti.

Marvellous, Aklın neredeydi? diye cevap vermişti.

Jack, Lanet olsun kadın, hâlâ dilinin kemiği yok! Hadi o merdivenlerden in de sana sarılayım, demişti.

Ve Geçmiş Zaman aralarına sızıp onları utandırana kadar birbirlerine sarılmışlardı. Sonra Jack geri çekilip gülümseyerek Marvellous'a bakmıştı. Gülümsemesi ortalığı bir ilkbahar saba-

hı gibi ağartmış ve Marvellous'ın kalbindeki uzun kış mevsimini sona erdirmişti.

O zamanlar ona Gazete Jack denmiyordu elbette, Gazete Jack adı çok sonradan takıldı. Eskiden sadece Jack ya da Şarkıcı Jack denirdi. Sakin ve dikkatliydi, her şeyi ve herkesi hava durumu gibi görürdü. Bir keresinde bir tartışma esnasında Marvellous'a *yüksek basınç alanı* diye hitap etmişti. Bir keresinde de erkek kardeşi Jimmy yanlarında değilken ona *güne buz gibi bir başlangıç* diye hitap etmişti. Jack, onu Jimmy'nin kolunda gördüğü andan beri Marvellous'tan hoşlanıyordu. O güne dek gözüne kestirdiği her kızdan daha çok hoşlanıyordu ondan. Ve bir keresinde, o sarhoş, Marvellous yalnızken, onu bekleyeceğini çünkü Marvellous'ın tıpkı *bir yaz gününün erken saatlerinde ilk sardalyeyi görmeyi bekler* gibi beklenmeye değer olduğunu söylemişti.

İlk Geri Dönüş 1900 yılındaydı. Marvellous kırk iki, Jack ise otuz altı yaşındaydı. Hayat ikisini de yıpratmıştı ve ikisi de son görüştükleri günden birkaç santim daha kısaydılar. Marvellous dışarıda ateş yaktı ve bir önceki gün yakaladığı yengeci pişirdi. Birlikte birayla rom içtiler ve o kadar utandılar ki yapraklar bile kızardı.

Bir erkeğin var mı? diye sordu Jack.

Kalıcı biri yok, dedi Marvellous. Ve Jack hem mutlu oldu hem de kışkıandı.

Senin gibi bir kadının bir erkeğe ihtiyacı var, dedi.

Sebep?

Çünkü senin gibi bir kadının çocuğu olması gerek, dedi Jack.

Marvellous alçak sesle, Bunun için çok geç, diye karşılık verdi ve iğrenç kokulu kabuğu soymaya başladı. O âna dek dört yüz on yedi çocuk doğurtmuştu ve hiçbirisi kendisinin değildi.

Marvellous durup, Ben senin çocuğunu istiyorum, Jack. Senin çocuğunu sevmek ve ona bakmak istiyorum, dedi ve diz çöküp nehir suyu dolu kovada ellerini yıkamaya başladı.

Jack tek kelime etmeden oturdu ve üstlerindeki yaprak dolu

meşe dallarında öten bir bülbüle kulak vererek suçlu bir ifadeyle onu izledi. Marvellous işini bitirdiğinde Jack ayağa kalktı ve onu göğsüne çekti. Bülbül üstlerindeki yaprak dolu dallarda şakırken onlar sağa sola sallanarak öpüştüler. Marvellous öpüşmemiş olmayı diledi çünkü Jack'in nefesindeki hüznün tadını aldı. Onun diğer yaşamının, diğer kadının tadını da aldı ve kalamamasının sebebinin bu olduğunu anladı.

Kalmayacağım, diye fısıldadı Jack.

Marvellous, Biliyorum, dedi.

Hayatımı düzene sokacak ve gelip seni alacağım.

Beklerim, dedi Marvellous çünkü bekleme konusunda çok başarılıydı.

Benim için tek kız her zaman sensin.

Ben kız değilim Jack ve zaman geçiyor.

Hiç bu kadar güzel olmamıştın.

Bu sözler nerede saklanıyordu?

Seni bulmam yıllarımı aldı.

Ben hiç uzağa gitmedim.

Sessizlik kuş şakımlarıyla bölündü.

Marvellous ellerini onun yüzünde gezdirdi. Bunca zamandır neredeydin?

Avusturalya'da.

Teninde başka bir güneş görebileceğimi sanmıştım.

Kendimi güneydeki bakır madenlerinde buldum. Moonta denen bir yerde. Soluk tenliler ve bir de Metodistler olduğu için oraya Küçük Cornwall diyorlardı.

Zihin için gıda, dedi Marvellous. Ruh için gıda.

Siyahiler de vardı ve onlar hem karayı hem de denizi tanıyorlardı. Koya iner ve tırpana balığından yaptıkları zıpkınlarla balık avlamalarını izlerdim. Bob adında siyahi bir adam vardı – bana soluk benizli diye hitap ederdi. İnanabiliyor musun? O yabancı sahilde durmuş, o güne kadar gördüğüm en geniş, en mavi gökyüzüne baktığım ve akşam yemeği için zıpkınla balık tutan siyahi

bir adamı izlediğim o âna dek bana soluk benizli deneceği hiç aklıma gelmemişti.

Marvellous gülümsedi. Adamın ellerini tutup öptü.

Adam memleket özleminin böyle başladığını söylemek istedi ona: o geniş gökyüzü ve o bir deri bir kemik siyahilerle. Hiçbir şeyin doğru gelmediğini ve memleketini özlediğini söylemek istedi. Öfke dolu kelimeler fısıldayan bir ülkeyi nasıl yuvası sayabilirdi ki? Sinek sayısının insan sayısından fazla olduğu bir ülkeyi, sıcaklığın bir fırın kadar kızgın, kupkuru kırmızı topraktan yükseldiği bir ülkeyi? *Onun* olmadığı bir ülkeyi nasıl evi sayabilirdi ki? Jack o sahilde ağlamış ve yakıcı öğlen güneşi yüzünden gözleri yaşarmış numarası yapmıştı çünkü Bob onu gördüğünde kahkahalarla gülüp, Bu ne hâl, dostum? demişti.

Ne oldu? diye sordu Marvellous.

Jack sessizleşti. Cebinden saf altın bir köstekli saat çıkarıp Marvellous'ın ellerine koydu. Bak, zengin olarak geri döndüm, dedi.

Bir beyefendi olarak geri döndün.

Evet. Bir beyefendiyi sevebilir misin?

Beş parasız bir denizciyi tercih ederim.

Jack güldü. Nereden anladın?

Çünkü seni tanıyorum, Jack Francis. Ve yaşamının ellerindeki kokusunu alabiliyorum.

Marvellous kupasını kulplu şişeden tekrar doldurdu.

Madende bir kaza daha oldu ve ben korktum, Marve. Bir daha oraya inemedim. Sürekli Jimmy'yi düşündüm. Sen de düşünüyor musun?

Ara sıra. Ama seni daha çok düşünüyorum.

Beni daha çok mu seviyorsun?

Evet. Çünkü içimde verecek daha çok sevgi var.

Jack birasına uzandı. Kendimi hâlâ suçlu hissediyorum, dedi.

Zaman benimkini köreltti.

Şanslısın.

Hayır. Sadece çok ama çok yorgunum, dedi Marvellous.

Bir daha yeraltına inmeyeceğim, dedi Jack. Benim için artık sadece deniz var. Şansımı dalgalarda deneyeceğim.

Hadi yüz benimle, dedi Marvellous.

Yüzme bilmiyorum. Bilen bir denizci de tanımıyorum.

Derine gitmeyiz. Ben seni tutarım.

Tutmak için fazla iriyim.

Ben iyi bir çıpayım.

Lamba ışığında palamar babasının yanında durdular. Birbirlerini soydular ve gözleri birbirlerinin vücutlarını taradı. Gözler ellere dönüştü ve arzuları nehrin çalkalanmasına neden oldu. Daha fazla bakamayacak hâle geldiklerinde Marvellous yürüyerek soğuk suya girdi. Jack'in başı öylesine dönüyordu ki ayaklarını yerde tutmakta zorlanıyordu.

Jack giyinirken Marvellous onun çantasına yaban eriği cini, salamura deniz salyangozu ve safranlı çörekler koydu. Ayrıca birkaç paket kuru kestane ve saklamaya çalıştığı nefes darlığını rahatlatmak için karakafes otu yaprakları da koydu.

O gece, Jack gitmeden önce, Marvellous sevişmeyi teklif etti. Bu, ağzından birden çıkıverdi. Büyük bir samimiyetle, yeterince zaman kaybettiklerini ve bunu ölesiye istediğini söyledi. İçkinin etkisiyle kızışmış olan Jack onun peşinden kayıkhaneye gitti ve günün sıcaklığı altın rengi mum ışığında yerini gecenin terine bıraktı. Marvellous gömleğini başının üzerinden çıkardı; Jack onun memelerine dokundu, onları öptü ve ellerini eteğinin altına soktuğunda başka bir kumaş parçasıyla karşılaşmadı, dokunduğu tek şey ürpermiş bir tendi. Pantolonun fermuarını açtı, Marvellous da bir kez daha kalbinin kilidini. Artık utanmıyorlardı.

Birbirlerine sımsıkı yapışıp aşktaki son şanslarıymış ve Jack girdiği yeri asla terk etmeyecekmiş gibi seviştiler. Bu, düşlerini paylaşmaya başladıkları geceydi, zaten iki kişi diğer ruhun ağırlığını tanıdığında gerçekleşen budur.

Jack onun uyumasını bekledi ve şafak sökmeden ortadan kay-

boldu. Ses çıkarmadan ortadan kaybolmayı biliyordu; ciğerlerini balon gibi şişirip nefesini öylesine sıkı tutuyordu ki ayakları yerden kesiliyordu. Ağaçların arasından hızla süzülürken Marvellous'ın sesi bu düşvari ortamda âdeta patladı ve, Geri döndüğünde burada olacağım, dedi o ses. Geç kalma, aşkım. Bekleyeceğim.

Ama Jack geç kaldı. Buna rağmen Marvellous bekledi. Yirmi yıl boyunca bekledi. Jack geri döndüğünde Marvellous'ın kapısına giden altın yolda ışıldayan tek bir denizyıldızı yoktu. Dedikodunun belirgin sesi vardı sadece.